

Ansvar for informasjon til styret

«Revisjonsutvalget skal informere styret om den lovfestede revisjon og forklare hvordan revisjonen bidro til regnskapsrapportering med integritet samt revisjonsutvalgets rolle i prosessen.» Revisjonsutvalget er et avlastende og forberedende utvalg for styret. Samtidig er styret samlet ansvarlig for at rapporteringen er etterrettelig, og at markedet får tilstrekkelig og god informasjon. Dette blir en balansegang. Styret må ha tilstrekkelig innsikt i regnskapet og de sentrale forutsetningene som er lagt til grunn for å utøve sitt ansvar. Samtidig bør ikke revisjonsutvalgets oppsummering bli så omfattende at styret ikke får den nødvendige avlastning.

Internkontroll, internrevisjon og risikostyring relevant for regnskapsrapportering

Ny lov legger til grunn at revisjonsutvalgets arbeid begrenses til det som er

relevant for regnskapsrapporteringen. Tidligere var vanligvis oppfølging av internrevisjon og internkontroll på bredere basis lagt til revisjonsutvalget. Spesielt for de selskapene som har et eget risikoutvalg (finansiell sektor) gir dette muligheter for en tydeligere ansvarsdeling. Det blir på den annen side et godt skjønnsom som må legges til grunn for å avgrense hva som er relevant for regnskapsrapporteringen. Motforestillingen til en avgrensning er at det meste er relevant for regnskapsrapporteringen.

Tilsyn og sanksjonsmyndighet

Finanstilsynet har fått både tilsyns- og sanksjonsmyndighet. Relevante tematisyn legges ut på tilsynets side: finans.tilsyn.no/tilsyn/finansiell-rapportering/tematisyn-og-kontroll-av-finansiell-rapportering---rapporter/

Selskapene rapporterer allerede i dag til Finanstilsynet blant annet om revisjons-

utvalgenes arbeid (KRT-1003). Vi tror kanskje ikke alle utvalg gjennomgår dette før innsendelse. Det bør være god praksis. Som en kuriositet kan vi nevne at ca. 40 % av selskapene i 2018 rapporterte at de ikke gjorde undersøkelser for å følge opp kvaliteten av ekstern revisors arbeid. I samme undersøkelse svarte ca. 30 % av revisjonsutvalgene at de ikke planla å delta på presentasjoner fra aktuelle tilbydere i forbindelse med anbudsprosesser på revisjon.

For 2021 har Finanstilsynet varslet et eget Tematisyn vedrørende revisjonsutvalgets arbeid, hvor det forventes at de blant annet vil legge vekt på revisjonsutvalgets sammensetning, hvordan utvalget utfører sine oppgaver, samt hvordan de forholder seg til vesentlighet.

Skatteklagenemnda:

986 klager – to år i kø

Advokatfullmektig
Johannes Beck
Senior Manager EY Tax & Law

Mens skatteklagenemnda har hatt god kapasitet til å behandle klagesaker, har sekretariatet vært en flaskehals. Det er blitt bygd opp tilstrekkelig kapasitet til å ta unna saker fortløpende, men ikke tilstrekkelig til å ta unna eldre restanser.¹

¹ Hanne Skaarberg Holen har vært medforfatter i følgende artikler som tidligere er blitt publisert i Revisjon og regnskap (se revregn.no):
– 2017/6 Erfaringer med ny klageordning på skatteområdet.
– 2018/6 Ett skritt frem og ett tilbake?
– 2019/6 Lang kø til klagebehandling.

Advokat(H)
Hanne Skaarberg Holen
Partner EY Tax & Law

Etter opprettelsen av en uavhengig skatteklagenemnd i 2016 har nemnda vist seg som et viktig korrektiv ved feil skattevedtak fra skattekontorene. Klager flest blir løst hos skattekontorene, som ved mottak av klage vil foreta en fornyet vurdering av klagen. Dersom skattyter ikke gis medhold, skal skattekontoret oversende klagen til skatteklagenemndas sekretariat med en kort uttalelse som begrunner skattekontorets syn.

Klager som behandles i skatteklagenemnda kan enten behandles i almin-

nelig avdeling eller i stor avdeling, som forbeholdes større, kompliserte og/eller tvilsomme saker. Det har bygget seg opp store restanser av store og kompliserte saker, og noen saker blir liggende i årevis uten at de blir behandlet. Dette tyder på at tiltakene ikke er tilstrekkelige, og at det er behov for ytterligere styrking av skatteklagenemndas sekretariat.

Utfallet av klagesaker

Som i tidligere år har skatteklagenemndas vedtak vist en god balanse mellom utfall i skattyters favør og disfavør.

Pr. 30. september 2020 fikk skattyterne helt eller delvis medhold i 32 % av samtlige saker. For saker som

Det er fortsatt en utfordring med å få unna eldre restanser.

behandles i stor avdeling fikk skattyter helt eller delvis medhold i 50 % av sakene. Dette er i tråd med tall for tidligere år. Særlig tallene for stor avdeling viser med all tydelighet at skatteklagenemnda ikke er et sandpårstrøingsorgan for skattekontoret, men foretar egne og selvstendige vurderinger på et godt faglig grunnlag. Dette viser at målsetningen med en uavhengig klagenemnd langt på vei oppnås, og at saker som ellers ville krevet ressurser i en rettsal, løses ved klagebehandling.

Tidsbruk – fremdeles alt for lenge å vente

Et viktig ankepunkt mot måten skatteklagenemnda har fungert siden opprettelsen er saksbehandlingstiden. Ved opprettelsen i 2016 bygget det seg opp store restanser, og mange klager har ligget ubehandlet over lengre tid. Problemet med lang saksbehandlingstid ble utredet av Oxford Research i 2019, og det ble foreslått tiltak for å styrke kapasiteten i skatteklagenemndas sekretariat.

Skatteetaten opererer med en målsetting om å behandle 80 % av alle klagesaker på skatt og mva i løpet av åtte

måneder. De eldste sakene har imidlertid blitt liggende svært mye lenger. Hele 986 saker har vært til behandling i over to år, ifølge opplysninger fra Skattedirektoratet.

Dette må oppfattes som en alvorlig trussel mot skattyternes rettssikkerhet. Alvoret understrekes ytterligere all den tid skyldig skatt avregnes og innfordres uavhengig av fremdrift i klagesaken.

Bindende Forhåndsuttalelser (BFU'er)

Klager på BFU'er har gjennomgående blitt raskt behandlet, og i snitt innen fire måneder fra klagedato for 2020. Tidsbruken på fire måneder omfatter dermed både skattekontorets, sekretariatets og skatteklagenemndas saksbehandling, så dette må regnes som «racerfart».

Utfallet i klager på BFU'er tyder på at det kan være god grunn til å klage når skattyter har en berettiget forventning om positivt svar. Skattyter har i 2020 hatt god uttelling på klager:

- MVA: 66 % helt eller delvis medhold
- Skatt: 83 % helt eller delvis medhold

Tallene for skatt er påvirket av at det i perioden var flere saker med samme problemstilling, og der flere skattytere fikk medhold. Dersom disse sakene regnes som ett sakskompleks, blir utfallet 67 % medhold.

«Staten mot staten»

I nyere tid har vi sett at Skattedirektoratet har tatt omkamp på enkelte saker, slik at vi har fått rettssaker av type «Staten mot Staten». Sett utenfra kan dette virke som uheldig ressursbruk, men vi har fått opplyst at denne saken har hatt svært begrenset betydning for sekretariatets ressurser og arbeid.

Tiltak for raskere klagebehandling på skattekontorene

En av grunnene til at klagebehandlingen tidligere trakk ut i tid, var at skattekontorene utarbeidet omfattende redegjørelser før oversendelse til skatteklagenemnda. Oxford Research-rapporten anbefalte at skattekontoret fortsatt skulle ha en viktig rolle i klagebehandlingen, ettersom mange klagesaker løses ved at skattekontoret tar klagen til følge. Oxford Research mente også at omfanget av redegjørelser skulle begrenses i tilfellene der klagen ikke tas til følge og oversendes til skatteklagenemnda for uavhengig klagebehandling.

Fra 1.1.2020 skriver skattekontorene «uttalelser» i stedet for redegjørelser, og skal nå ha mer fokus på å skrive gode og grundige vedtak. Uttalelsene skal kun kommentere forhold som ikke allerede er tatt opp i vedtaket, så som nye anførsler fra skattepliktige eller nye rettskilder som har kommet til etter vedtaket.

Skattedirektoratet ved fungerende direktør for juridisk avdeling Kari Alice Frønsdal opplyser at tiltakene for å sikre raskere klagebehandling på skattekontorene ser ut til å ha god effekt og sier:

– Skatteetaten har iverksatt en rekke tiltak for å redusere saksbehandlingstiden på skattekontorene. Et av tiltakene er å etablere egne klage team som behandler klager på tvers av avdelinger. Det har sikret likebehandlingen og effektiv klagebehandling. Etaten er i gang med et arbeid for å evaluere effektene av tiltakene på skattekontorene. Vi ønsker ikke nå å forskuttere utfallet av evalueringen, men så langt synes tiltakene å ha bidratt til redusert saksbehandlingstid for enkelte sakstyper. Samtidig har antallet klagesaker totalt sett gått ned. Det kan være flere årsaker til det, blant annet at skatteforvaltningsloven gir skattepliktige egenendringsadgang og dermed slipper å klage.

Tiltak for å få ned restansene av klager til behandling i sekretariatet

I forlengelsen av Oxford Research-rapporten var det også et tema at eldre saker ble liggende, og at det var behov for å få ned restansene. Det er særlig store og kompliserte saker som har blitt liggende. Sekretariatet har fokus på å få ned restansene, og har enkelte saksbehandlere som utelukkende arbeider med slike saker.

Videre har Skattedirektoratet og skatteklagenemndas sekretariat en dialog om hvilke saker som etaten ser som kritiske å få en avgjørelse i.

Vi har stilt spørsmål til leder for skatteklagenemndas sekretariat, Øyvind Eskeland, om hva som gjøres for å få ned saksbehandlingstiden og restansene i skatteklagenemndas sekretariat.

Han opplyser at saksbehandlingstiden er på vei nedover og at det er iverksatt en rekke nye tiltak i siste halvdel av 2019 og i 2020 som har økt produksjonen. Vi har fått et eget budsjettkapittel fra 1. januar 2020 hvor vi fikk tilført økte midler fra FIN, som har ført til flere nyansettelser. I tillegg har vi gjennomført mye prosjektbasert arbeid og ytterligere spesialisering i arbeidet.

Skattedirektoratet ved fungerende direktør for juridisk avdeling Kari Alice Frønsdal anslår at sekretariatet ligger an til å redusere den samlede restansen med nærmere 400 saker i 2020.

I mellomtiden er det dialog mellom Skattedirektoratet og sekretariatet om hvilke saker som bør gis prioritet. Hovedregelen er at de eldste sakene skal behandles først, men også andre momenter kan spille inn. Kari Alice Frønsdal beskriver prosessen slik:

– Et viktig tiltak i 2020 har vært å bistå sekretariatet i utplukket av kritiske saker som av hensyn til skattepliktige må få prioritet.

Hun sier videre at det har vært sendt lister til sekretariatet over saker etaten anser som kritiske. Listene legges til grunn for sekretariatets prioriteringer og det ble, blant annet etter anmodning fra sekretariatet, oversendt en ny liste over prioriterte saker i slutten av oktober.

– Alder, dvs. hvor lenge det er siden skattyters klage kom inn, kan være en grunn til å anse en klage som kritisk. I tillegg kan en sak anses som kritisk for eksempel dersom den skattepliktige kan påføres store økonomiske tap som følge av at saken ikke blir avgjort, eller dersom andre myndigheters saksbehandling er satt på vent i påvente av klagesaken. Forholdet til EMK er også noe som vurderes. Således kan lang saksbehandlingstid i saker om tilleggs-skatt være en årsak til at sakene anses som kritiske, sier hun.

Sekretariatets leder Øyvind Eskeland forklarer prosessen slik:

– Skattedirektoratet sender jevnlig over en veiledende liste med saker som anses som kritiske å få behandlet. Begrunnelsen for at sakene anses kritiske må være noe mer enn at saken er gammel.

Har skatteklagenemndas sekretariat tilstrekkelig kapasitet?

Mens skatteklagenemnda har hatt god kapasitet til å behandle klagesakene, har sekretariatet vært en flaskehals. Det ble bygd opp tilstrekkelig kapasitet til å ta unna saker fortløpende, men ikke tilstrekkelig kapasitet til å ta unna eldre restanser. Det har også vært ulike syn på hvor stor kapasitet sekretariatet bør ha, og om midlertidige vs. varige tiltak.

I 2020 er skatteklagenemnda og skatteklagenemndas sekretariat skilt ut som et eget budsjettkapittel i Statsbudsjettet. Dette kan tydeliggjøre deres rolle som uavhengig klageinstans, og sørger for at midler til klagebehandling vurderes separat i budsjettbehandling. Mens mye tyder på at sekretariatet arbeider effektivt, er det åpenbart riktig som Kari Alice Frønsdal påpeker at en ytterligere styrking av sekretariatets budsjett vil da kunne medføre at restansen blir bygget ned raskere de nærmeste årene.

Sivilombudsmannens oppfølging

I oktober 2019 avga Sivilombudsmannen en uttalelse om saksbehandlingstiden i skatteklagenemnda². Uttalelsen understreket

«... viktigheten av at ønsket om å redusere den samlede saksbehandlingstiden, ikke samtidig medfører at de mest ressurskrevende sakene blir liggende ubehandlet.»

Da ble saken stilt i bero med Skattedirektoratets redegjørelse, men sivilombudsmannen forutsatte:

«... at arbeidet med å få ned restansene og redusere den samlede saksbehandlingstiden for klagesakene intensiveres. Ombudsmannen vil fortsette å følge med på situasjonen med saksbehandlingstiden videre, og om nødvendig foreta nye undersøkelser overfor direktoratet.»

På tide med et oppfølgende tilsyn?

² sivilombudsmannen.no/uttalelser/saksbehandlingstiden-i-skatteklagenemnda-2/